

Kęstas Pikūnas

Spaudos darbuotojas, kilęs iš Panevėžio, 29 m.

MISIJA SIBIRAS

DIENA #1

Susidėjau visus daiktus ir išėjau į kiemą. Ten jau seniai laukė brolis, su kuriuo pakeliui į išvykos vietą, dar turėjome sustoti keliose vietose, tam, kad pasipildyčiau savo mantos racioną. Jausmas visiškai kitas negu paprastą dieną, panašus į tą jausmą, kuris ateina prieš egzaminą, kai žinai, kad būtinai reikia eiti, bet visiškai esi nepasiruošęs. Na gal panašiai.

13.38 val. atėjau į LiJOT biurą, ten jau seniai laukė dalis ekspedicijos dalyvių, su kuriais vyksime Uralo link. Po trumpo pokalbio su visais, pajudėjome link traukinių stoties. Ten laukė labai mažas būrys žurnalistų ir fotografų, manau visiems tai buvo tik į naudą, nes nepriminė didelių išleistuvių, kurios visada būna pernelyg sureikšminamos. Viskas kas yra svarbiausia, visada vyksta širdyje, ne išorėje.

Traukinys pajuda, „Misija Sibiras‘10“ prasideda.

Sekmadienis

11.48 val. kelionė link Maskvos buvo daugiau pažintinė ir praleistas laikas buvo daugiau skirtas laikinam ir asmeniniam atsisveikinimui su tuo, ką palikau išvažiuodamas. Neturėjimas technologijų visus padarė vienodais, visi turėjome vieną tikslą. Visi žinome kur ir ko važiuojame. Žmonės aplinkui, beveik visi rusai. Galbūt mums pasisekė, bent mūsų vagono

pakeleiviai labai nuostabūs žmonės, visi mūsų klausinėja kur ir ko mes važiuojame, kai paaiškinu, prisipildau kažkokiu truputį dar nežinomu patriotiško pasididžiavimo jausmu. Nors dar nežinau kas laukia, didžiuojuosi būdamas dalis šios ekspedicijos.

15.48 val. su vagono kaimynais kalbamės be kablelių ir taškų. Apkalbėjom viską, rusiškus filmus, visus aktorius, kuriuos tik žinau, ir aišku pakalbėjome apie gyvenimo filosofiją. Kiekvienas turėjo ką pasakyti. Kiekvienas turi savo istoriją ir tiesą, kuri jam atrodo vienintelė. Gal ir gerai.

18.33 val. labai keistas jausmas, aplinkui mane visai kitas pasaulis. Visiškai nepanašus į tą, kuris būna skrendant lėktuvu atostogauti į šiltus kraštus. Kad ir kaip bandau įsilieti į rusišką kultūrą ir mentalitetą, tą padaryti labai sunku. Pradedu įsivaizduoti, galbūt pirmą kartą, kaip jautėsi žmonės tremiami į nežinomybę. Jie nežinojo kas bus, kaip bus ir ar apskritai bus gyvenimas po to. Neteisinga sakyti, kad aš juos suprantu, nes manęs laukia grįžtančio, ir žinau beveik tikslią valandą kada vėl grįšiu į namus. Žinau, kad viskas yra laikina, jie to nežinojo. Čia visi žmonės atrodo kaip seni pažystami, kalba apie politiką, sportą ir kaip mes visi esame vienodi. Sėdi žmonės, kurie nedalyvauja diskusijoje, o tik šypsosi ir kartas nuo karto (ne)pritarančiu žvilgsniu pasižiūri.

Su kiekvienu kilometru tolstu nuo civilizacijos. Ant stalo guli žurnalas, kurį nusipirkau Maskvoje, jis atrodo toks pat tolimas, kaip ta kelionė. Norisi pabėgti nuo visko kas mane supo, ir paprasčiausiai būti. Mėgautis kiekvienu momentu. Ką dabar matau aplinkui, galiu drąsiai pavadinti gyvenimu. Paprastu ir nuoširdžiu. Vaizdas nesikeičia. Miškas, miškas, miškas.

19.15 val. pagal protokolą jau reikia eiti miegoti. Bet čia tuo visai nekvepia. Diskusijos verda, ir net nežada nurimti. Geresnės kompanijos kelionei negali būti. Keičiasi laikai, bet atrodo paprastas dalykas kaip žmogiškumas ir tolerantiškumas, yra būtent tai, kas mus daro draugais. Manau tie ekspedicijos nariai, kurie mūsų vagonė dar nėra apsilankę, praranda labai daug. Ką tik kirtom Europos – Azijos sieną. Laikas pasislenka 2 valandom į priekį. Pradedą temti, aplinkui ramu.

Pirmadienis

4.55 val. atvykstame į Serovą. Prasidėjo lietus. Pasitinka ekspedicijos vadovas ir uodai. Prasidedą ir misija.

20.23 val. guliu vienas palapinėje, lauke girdisi žmonių balsai, kurie vis dar (gal) apsimeta, kad nenori miego. Ši diena buvo kitokia. Viskas ką mačiau keliaujant iki vietos, visi miestai ir miesteliai atrodė kaip po sprogimo, bjauri architektūra, viskas atsiduoda represija ir priespauda. Nors tarybinius laikus pamenu kaip sapną, pamatau savo akimis, nuo ko Lietuva visą laiką bėgo. Laisvės link. Dar bebūnant parduotuvėje, vienas rusas manęs paklausė, iš kur mes atvažiavome, tada pamenu užpylė didelis patriotiškumo jausmas, geras jausmas. Ar norėčiau ir galėčiau taip gyventi? Ne.

Betvarkant kapines, sau turiu daugiau klausimų nei atsakymų. Kas yra svarbiau? Būti savo šalies patriotu, ar tiesiog geru žmogumi? Ar mūsų patriotiškumas „užkrečia“ kitus būti geresniais žmonėmis?

Antradienis

22.20 val. mūsų stovykloje įsivyravo balansas. Atrodo visi žino ir daro kas kam patinka ir ką reikia daryti. Visi rado savo vietą ir erdvę. Kas daro valgyti rytojui, kas daro kryžių, kas spokso į tolį prieš kelias minutes prisižadėjęs, kad budės pusė nakties. Kitas kapoja malkas. Merginos kalbasi ir valosi veidus.

23.01 val. prasidėjo lietus. Už valandos, kartu su visais lietuviais pasaulyje giedosime Lietuvos himną.

23.30 val. beveik visi sėdi prie laužo ir dalinasi savo mintimis ir patyrimais. Šiandien buvo pirmoji diena, kai visi pradėjome jausti mūsų būrio dvasią. Jeigu reiktų patriotizmo apibrėžimo, jį būtų galima rasti čia.

Trečiadienis

18.54 val. darbas kapinėse ir jų tvarkymas įgavo kiek kitą prasmę, visi pradėjo dirbti kartu, žinodami kas už ką atsakingas. Manau tai truputį „nupūtė orą“ nuo susidariusios įtampos, kai daug kas dirbo nežinodami kas yra svarbiausia, kartais daryti tą patį darbą 3 kartus išvesdavo iš kantrybės. Bet viskas gerai.

23.54 val. ką tik grįžome iš maudynių upėje su vaikinais. Džiaugsmas paprastuose dalykuose.

Ketvirtadienis/ Penktadienis

Šiandien buvo kitokia diena. Ne todėl, kad atsigėriau kavos, ar todėl, kad persikėlėme į kitą stovyklavietę. Šiandien mūsų trijų dienų darbą vainikavo kryžiaus pakėlimas, ir matymas, kad mūsų darbas nenuėjo veltui. Būnant čia supranti momento svarbą, nes gyveni šia diena, ir šia akimirka. Viskas kas mane supa, yra viskas taip kaip iš tikrųjų yra. Laikas kai visi „išvirę“ sėdėjo prie tvoros pavėsyje belaukiant autobuso, ir momentas, kai visi pašoko ir lėkė į stadioną žaisti futbolo buvo kažkas tokio. Pasijuto, kad mūsų ekspedicija pasidarė kaip šeima, nuoširdžios šypsenos ir laikas kartu, kurio tuo momentu nenorėtum už nieką iškeisti. Keičiasi mūsų misijos vieta, žmonės lieka tokie pat.

Liepos 10 d. 59 kvartalas

8.00 val. Aplinkui įtartina tyla. Visi kraunasi palapines, ir jau trečią kartą keisime savo stovyklos vietą. Apie šiandienos kelionę žinome nelabai daug ir darome kas mums yra sakoma. Mes su vyrais likome paskutinis ekipažas, laukiame kol atvažiuos NIVA ir paims mus link žygio per taigą. Lyg ir prasidės lietus.

18.30 val. Šiandien tikriausiai buvo viena iš labiausiai sekinančių ir sunkiausių dienų šioje ekspedicijoje. Ėjimas per taigą be vandens. Reti sustojimai. Karšta saulė. Daug uodų. Greitas tempas. Šiandien dar kartą supratau, kad tai kas mus supa, įtakoja mus daugiau nei mes patys manome. Jei būčiau vienas, jeigu nebūtų to kas mane supa, nebūčiau ištvėręs, ir tikriausiai būčiau išsitiesęs palapinę greičiau, ar būčiau ėjęs ieškoti vandens, neskaitant fakto, kad jo

beveik niekur nematėme. Kaip ten bebūtų, viskas keičiasi, džiaugsmas įgauna kitas spalvas, kurių galbūt dabar dar nesuprantu.

Liepos 11d.

14.11 val. – vanduo!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! Jau atrodė, kad kelionė atgal iš 59 kvartalo niekada nesibaigs, ypač tada, kai dalis mūsų atsiskyrė nuo visos grupės, ir išėjo spartesniu tempu link išėjimo iš taigos, vardan vandens paieškos. Atrodė, kad viskas plyš. Norėjosi tiesiog sustoti ir žiūrėti į dangų. Atrodo, kad jau viskas, jau buvo viskas.

Sėdžiu nukritęs ir ištiesęs kojas link dulkinio vieškelio, žiauriai karšta, bet viduje ramu. Viskas ką praėjome vakar ir šiandien jau atrodo seniai pasibaigę kaip koks sapnas. Dar kartą suprantu, kad didžiausias džiaugsmas turėtų būti paprastuose dalykuose, ypač tų, kurių kasdien net nepastebi. Bet gyvenimas čia, su ar be mūsų, teka savo vaga. Mes čia tesame lyg ateiviai, bet neabejoju, kad tiems žmonėms, kuriuos čia sutikome, mes palikome jiems kažkokį įspūdį. Tikiu, kad jis geras.

Iš tikro būnant 59 kvartale pagalvojau apie ten kažkada gyvenusius žmones. Jiems lygiai taip pat kaip ir mums reikėjo vandens, lygiai taip pat jie klausė savęs „kodėl aš čia“ ir „noriu namo“. Manau taip elgtis ir jaustis yra natūralu, svarbiausia yra išlikti žmogumi ir nepamiršti siekti užsibrėžto tikslo ir juo tikėti. Jeigu aplinkui nebūtų žmonių, kurie padrąsino ir palaikančiu žvilgsniu žiūrėjo, būtų tūkstantį kartų sunkiau.

Liepos 13 d.

9.25 val. Atsibudau. Vakar vakaras ir naktis buvo kaip sapnas. Viskas buvo blogai. Kaip ir visa mūsų grupė, nebuvo paliktas nežinomo viruso. Nuo to laiko kai atsigėrėm vandens, nebuvo prisėdęs rašyti dienoraščio, bet įvyko tikrai daug visko. Bet viskas dabar atrodo kaip neatsiejamoms detalėms viso išgyvenimo. Be sunkumų, nebūtų taip smagu kaip yra dabar. Vaikstant po Serovo miestą, viskas atrodo keista. Žmonės gatvėse atrodo kitokie, niekas nesišypsojo, niekas nesisveikino. Atrodo, jog gyvenimas čia yra priverstinis. Išlikę pastatai ir gatvės byloja apie „didingą“ sovietų sąjungą. Atrodo, kad gyvenimas čia sustojo.

Liepos 14d.

14.35 val. Serovas – Maskva (traukinys). Visa mūsų „Misija Sibiras‘10“ ekspedicija sėdi tame pačiame vagonė. Atrodo, kad viskas eina ratu, kažkuo išgyvenimas dabar ir tada, kai visi sulipome į traukinį Vilniuje, kelionei prasidėjus yra labai panašus, bet tuo pačiu visiškai nesulyginama. Manau dabar mus visus jungia nematomas siūlas, gal tai yra todėl, kad visi gyvenome ir išgyvenome tuos pačius dalykus būdami ten. Nežinau kaip kitiems, bet man ši ekspedicija yra svarbi ir tuo, kas bus po jos. Dar nežinau ar aš pats pasikeičiau, ir ar visi dalykai ir rutina grįžus bus lygiai tokia pat kaip ir išvykus. Manau daug kas pasikeitė, tik kas, dar nežinau.

Pasikeitė ir mano požiūris į patriotiškumą. Jis yra žymiai daugiau kasdieniškas ir tikriausiai žodžiais nepaaiškinamas, visa tai reikia patirti ir išgyventi kiekvienam.

Ar aš tapau didesnis Lietuvos patriotas? Manau visada toks ir buvau. Bet šis potyris išplėtė šią sąvoką kiek plačiau. Mūsų sutikti žmonės, kurie buvo ištremti iš Lietuvos čia pasakė „koks skirtumas, koks tavo pasas?“ Iš tikro, kad ir kaip tai keistai skambėtų, visiškai su jais sutinku. Mano lietuviškas pasas mane apibūdina (define), bet jokių būdu manęs nesuvaržo ar įstato į kokius nors rėmus.

Liepos 15d.

22.40 val. Maskva – Vilnius (traukinys). Kelionės pabaiga artėja, bet niekas to nenori pripažinti. Niekas negali sustabdyti laiko, niekas negali atsukti laiko atgal. Beveik visi sėdi savo vietose, kas rašo, kas valgo, kas tiesiog guli, kalbasi ir atrodo kvėpuoja kiekviena minute, prisimindami ir suvokdami kas įvyko ir vyks. Liko kelios valandos, kai kirsime Lietuvos sieną. Kaip galėčiau susumuoti šią ekspediciją? Manau tai yra aukščiausio lygio patriotiškumo išreiškimas, viskas kas įvyko per šias kelias savaites mus subūrė į bendruomenę, tokią bendruomenę, iš kurios nesinori išeiti.

Liepos 16d.

7.00 val. Kertam Lietuvos sieną. Kita stotelė – Vilnius. Sunku ką nors parašyti ar net galvoti. Tyla kuri mus supa vagone pasako viską. Niekas nenori, kad šios savaitės išgyvenimo kartu pasibaigtų. Norisi kažką susumavus parašyti, bet atrodo, kad niekas neprasideda ir niekas

nesibaigia, keičiasi tik požiūris ir žmonės. Žinau tik vieną, kad „Misija Sibiras‘10“ paliko gilią žymę mano gyvenime, kurią norėčiau perduoti kiekvienam.